

Popularnonaukowe streszczenie projektu

(Należy podać cel projektu, opisać jakie badania realizowane będą w projekcie oraz podać powody podjęcia danej tematyki badawczej - maksymalnie jedna strona zdefiniowanego maszynopisu)

Celem prowadzonych badań jest przedstawienie problematyki relacji ostatnich królów z dynastii Piastów, Ludwika Andegaweńskiego i Jagiellonów z władcami od nich zależnymi. Chodzi o Piastów kujawskich i mazowieckich w pierwszym okresie (za ostatnich Piastów) oraz ponownie o książąt mazowieckich, gospodarów mołdawskich, wielkich mistrzów Zakonu Krzyżackiego (po roku 1466), wreszcie o książąt oświęcimsko-zatorskich od 1456 r. Cezura końcowa projektu to orientacyjnie I dekada XVI stulecia.

Istotą problemu jest uchwycenie treści, kryjącej się za formami lennymi, zwłaszcza w sytuacji, kiedy były one w Polsce recepcją obcego rozwiązania ustrojowego, nie mającego zastosowania w stosunkach wewnętrznych Korony. Zasadniczym problemem jest odpowiedź na pytanie, jak współcześnie wyobrażano sobie zależności związane ze stosunkiem lennym, i – szerzej - jak go pojmowano. Należy zbadać skalę tej recepcji, jak funkcjonowanie relacji lennych zależało od bieżącego kontekstu politycznego, układu sił itd. oraz jak były one wykorzystywane dla własnych celów przez władców zależnych.

Badania obejmą kwerendę biblioteczną w literaturze przedmiotu (dotyczącą systemu lennego w późnośredniowiecznej Europie oraz szczegółowych problemów terytoriów będących przedmiotem projektu). Prowadzona będzie ona w bibliotekach naukowych Warszawy, Berlina, Wiednia, Wilna, Budapesztu i Bukaresztu. Drugim ważnym składnikiem badań jest kwerenda w archiwach, zwłaszcza w najbogatszym materiałowo i wykraczającym poza kwestie relacji z Zakonem Krzyżackim Tajnym Archiwum Państwowym Pruskiego Dziedzictwa Kulturowego w Berlinie (Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz). Kolejnym etapem będzie opracowanie zebranego materiału, w celu monograficznego opracowania zagadnienia.

Problem „Królewskich lenników” nie był dotąd kompleksowo podejmowany w polskiej historiografii, niektóre badania szczegółowe podejmowano wiele lat temu, stąd zajęcie się tym zagadnieniem jest jak najbardziej celowe i wskazane.